

Հ Ե Ռ Ա Գ Ի Բ Ն Ե Ը

ԱՄԵՐԻԿԱ՝ ԻՐ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ԳԱՐՁԱԿԵՏԻՆ

Տնտես. վերականգնումի «Կամաուր Օրդնի»
Նիւ Եորք 2 օգոստոս.— Նրէկուրնէ «Կեալ» գործարարութեան զբեցուաւ զԿամաուր Օրդնիը: Կարելի է ըսել որ «Կուտուր փորձը» տնտես. յեղափոխութեան մըն է իւրականը, մասնաւոր երբ իր յիշուի ի յայն հանգամանքը թէ տնտեսական ազատութիւնը միշտ ալ զգաւոր զիջել մերձեան եղած է ամերիկեան կեանքին մէջ:

Միջոցաւ ներկայիս, երկրագործութեան, նարտարարութեան եւ առեւտրորի տնտես. ուժերը, ըլլան հարկեր միլիոններով դրամագումար «նեցող» տնտեսական ձեռնարկներ կամ զուտակման համար գործարարները, երկուրէն «կեալ» խումբում են սինթետիկ բնական կատաղի պայքարի մը առջեւ, վերստին ձեռք ձգելու համար կորսուած տնտես. բարգաւաճումը:

Սկզբունքը այն է որ առեւտրականները եւ գործարանատէրները ազատ են ծրագրել ընդունելու կամ մերժելու. «Կեալ»-ը, անոնք ստոյգ զեռնն ուր, երկրորդ պարագային, պիտի արժանագործին զէջ թաղաքացիութիւնը ցանկին մէջ եւ չպիտի կրնան վրիպօցնել իրենց գործարարներուն հետ անխոստախելի իրաւարարութիւնները եւ թերեւ, ընկերային խոտովութիւններն իւլ:

Օրինակով յատկանշող որոշ էլ. շաքարակաւ առ առաւելն 35 ժամ աշխատանք, աշխատավարձի յաւելում եւ աշխատելու արգելք անլաւարհաներուն: Այս կտրուկ միջոցները ընկալածաբար կ'աւելնեն ընդհ. ծախսերը եւ հետեւաբար ապրանքներուն գինը: Կարգը գործարանատէրները հիմակուրէն իսկ մտահոգուած են, ներհայտի աւելի թանկ արժող իրենց արտադրութեանը սպասում չի գտնելով:

Պ. Բուզվէլը կը նկատէ թէ՛ տնտես. ուժերու ընկան մէկ ազդեցութիւնով իր ծրագրելու պիտի յաղորդի: Հասարակ պարագային, անոր գործարարութիւնը լուրջ դժուարութեանց պիտի բախի:

Ճիշդ է որ պ. Բուզվէլին արուած գործելու ազատութիւնը՝ զարդ ոչ մէկ ամերիկ. նախագահի կը շնորհուած, բայց ասոր, հանդիմանուած ժողովուրդը իր ամբողջ յոյսը կապած է ծրագրելու միջոցով:

Գործարարի զանազան շրջաններու մէջ

Նիւ Եորք 2 օգոստոս.— Փնտխվանիտ շրջանի խոտովութիւնները կը սատական: Ստուիլը Թատիլի մէջ, ոստիկանութեան եւ գործարարութեան հանրապետութեան միջին տեղի ունեցող ընդհարումի մը ընթացքին, 6 հոգի վերաւարուցան հրազենով:

Գործարարի մէջ են նաեւ Նիւ-Եորք նահանգի եւ Շիքագոյի կաթ արտադրող ազարակուրերը Բիտիլի, Ֆիլադելֆիայ, Կրիտսթօնի եւ զանազան ուրիշ քաղաքներու աշխատատեղերը, որոնք բազմաթիւ ընդհարումներ ունենան ոստիկանութեան հետ: Մի քանի մեծան եւ բազմաթիւ վերաորհանրակներ կան: Ասոնց վրայ պէտք է աւելնել նաև կարեւոր նիւթական վիսանիտ:

Մահաբժայի Ազգ. Ինքնապաշտպանութիւնը Հնդկները վերապահութեամբ կը հետեւին Կանսիի խաղախաղութեան

Պոմպէյ 2 օգոստոս.— Պ. Կանսիի եւ իր ընկերները Փո. Նա առաջնորդուելով ազատ արձակուցան, Իլլանտիլները խոտով արգելեցին իրենց՝ Փո. Նա յետեւին հետեւալ նաեւ մասնակցել անհնազանդութեան շարժումին: Մահաբժայի մերժեց համակերպուիլ արուած հրամանին, եւ փորձեց Փո. Նա յետեւին մտակարար զինքը դարձնել ձեռքակալեցին: Այսպէս ալ ենթակալ կ'ըլլայ 2 տարի բանտարկութեան:

Հիւսիս. արեւմտեան երջաններու պայտամբութիւնը

Պոմպէյ 3 օգոստոս.— Ջրահագում ինքնաշարժները զրկուցանակ ափդան սահմանափակի ապստամբ ջեղերուն դէմ:

58րդ հրետանին զանց օժանդակելու «Բիլի Էտուարս Աուս» հեծելազորաց 18րդ զուկնի եւ Շապարրայի շրջանի ոստիկան, ուժերուն մկատարները զբս պիտու յատկացուած բոլոր ուժերը կը գտնուին զնդապետ Տաու. Նիլի հրամարարութեան ներքեւ:

Կանսիի վերջին հաղադուրը

Պոմպէյ 3 օգոստոս.— Կանսիի կ'ուզէ՛ ինքզինքը մարտիրոսացնել, վերջին անգամ եւ ցմահ ծառայակալութիւն որոշելով, ահա իր կ'ընթակեցնելու մասնագող հարցը:

Մահաբժայի ձեռքակալու մը որոշ իրարանցում եւ զրգուցումը պատճառ է Պոմպէյի եւ Ամէլապատի մէջ, ինքնազոհութեան շրջանակները սակայն, հասարակ են կառավարութեան ուղղուած անոր վերջին մարտահրաւերին, որ զէպի բանալ եւ քաղաքը, մտառու կ'առաջարկէ:

Ազգային Հարա-Քրիտի ինքնապաշտպանութեան կ'որակեն, Մահաբժայի գործակալները մեկնաբանելով մասնաւոր օրից օրի օրիկանները. «Ազգ. ինքնապաշտպանութիւն կ'որակեն, Մահաբժայի գործակալները մեկնաբանող մասնաւոր օրից օրիկանները»: Ազգ. ինքնապաշտպանութեան, ճիշդ այն պահուն, երբ կը ծրագրուի ստեղծուած զգ. նոր կառավարութեան մը, որ, չեմկրէպին ընդիմադիր դիրքը մը բռնելով հանգիստ, կը ձգտի սահմանադրական միջոցներով հասնիլ իր նպատակներն:

Զինակալ պատերազմ Հոլանտայի մէջ

Բոթլերու 3 օգոստոս.— Լուրջ կռիւ մը ծագեցաւ երկէ իրիկուն, կեղր-կայտարարի մէջ սպասող մի քանի հարկեր չիստեղծութեան միջև:

Տ Ե Ղ Ա Կ Ա Ն Լ Ո Ի Բ Ե Ը

ԵՐԲ ՊԻՏԻ ԺԱՍՆԱԵՆՈՐ ԲԱՐՁՐ ԳՕՄԻՍԻՐԸ

Միւրիոյ ճորճերը Բարձր Գոմիսր Գ. որ Մարթի անցած ամսուան 21ին մեկնած է Քոֆթոն, Ֆրանսա գալու համար: Ներկայ ամսուան 18ին կը հասնի Փարիզ: Իրաւասու օրացանկներ կը հասարակացնեն որ Գ. Տր Մարթի Սեպտեմբեր վերջեր Պէյրոս կ'ըլլայ:

Մեր առած տեղեկութեան համաձայն նախող Բարձր Գոմիսր պ. Բոսո ցամակ մը որ կ'ըլլաւ է Բարձր Գոմիսրութեան բարձրագոյն պատասխանատու մեկնում, որով կը խնդրէ իրեն զրկել իր գոյները: Արդեւ մաս մը գոյներ նա յանձնուած են եւ մնացածներն ալ պիտի որկուին անմիջապէս:

ՍՈՒՂՅԻ ՊԵՑ ՊԵՐԷՔԵՐ ՓԱՐԻՅԻ ՄԵՋ

Սիւրբական խորհրդարանի մախազանք Սուպի պէ Պերէք, որ միանգամայն Հիւսիսային Սիւրբոյ մանմեօական ամենակարեւոր անձնաւորութիւններէն մի է, ներկայիս Փարիզ կը գտնուի, ԱՅ 1922-էն ի վեր նախագահը եղած է Սիւրբական մանագներու դասակարգութեան, եւ այդ պատճառով վրայ մնացած է Բարձր Գոմիսր Զօրավարներ Կոնոսի եւ Վիլյամի օրով: Հարկ կայ աւելցնելու թէ ան մեծ բարեկամ մըն է Ֆրանսայի:

Պատասխանելով լրագրողներու, Ն. Վոսմուրիւրը բացատրած է իր տեղափոխութեան պատճառը. «Նկատելով Ֆրանսայի պատեւան մարտեր, իրենց բաշու համար թէ: Մանմեօական Սիւրբոյն, իր յոյսը կապած է Ֆրանսայի: Վերջին ընտրութիւններուն երկրին մեծամասնութիւնը պատասխանեց կոչիս 69 ինքնապաշտպաններէ 54ը համաձայն են ինքնապաշտպանութեան: Ասորի ֆարիզներուն է հնդկային օդանավային հաղորդակցութեան ճամբաներուն վրայ կը գտնուի մեր երկրի վերջնական եւ տեղական իրազեկացումներու ֆազակապետութիւնը մը կը փախաբիցի: Եւ կատարելապէս վստահութիւնով կը մտածեմք Ֆրանսայի, որպէսզի մեզի ցոյց տայ յառաջդիմութեան ճամբան»:

ՄԱՌՈՅՏԻ ԳՆԵՐ

Մայիսի, Թրքիոյի եւ Զանձի սառույց գործարանները մրցակցութեան ստեղծելու պայքարի մը կը մտնէ Պէյրոսի ստեղծելու քրքրալի զիմ, Արդարեւ առջինները մեծամասն ստեղծող կը զրկեն Պէյրոսի, Պարսի ու Ասորի հրապարակներուն վրայ, ստեղծելու մէկ զուկնը (պլո) կը ծախեն 9-14 Սիւրբական դրամներով:

ՔԱՆԴԻՅ ԳՈՐԾՈՒՆԵՆՈՒԹԻՒՆ

Մասուր-Շուքի ֆաղապարտ կը գան գաթի վաճառներու ֆանդի գործունեութեան դէմ, Անձնօր յարագործներ կ'օրհնէ ֆաղապարտներու ֆաղապարտութեան պատկանող ծառայողները 20է աւելի նորաստեղծ կեր: Չարագործները նոյնպէս վերցուցած են նախընտրելու ֆաղապարտութեան վարչիներուն զանգուղեցին: Քիչազոյր քաղաքի ցամաքային կ'ըլլա:

ՄԵՅՐՈՒԹ ԶՐԱՍԱԿՈՒՈՂ ԵՐԿՈՒ ԹԵՐԹԵՐՈՒ ՍԻՒՐԻՍ ՍՈՒՏԲԸ ԱՐԿԻՆՈՒՄ

Պէյրոսի հրաւարակուող «Ել Նիսա»-ն «Քափառական Լրագրող» թերթեր առեւեկ մը ի վեր Օսթրալիա յարձակումներ կը գործեն Սիւրբական զանապարտութեան դէմ: Այդ պատճառով Սիւրբական կառավարութիւնը արգելած է այդ երկու թերթերու մուտքը Սիւրբոյ սահմանները:

Պ. ՏԵՋԱՆԿԻ ՍԵՎՆՈՒՄԸ

Հարցանքի դասաւոր պ. Տեգանկը երկէ Անկոն ցաւով մեկնեցաւ Ֆրանսա, ուր պիտի անցնէ իր արձակուրդը:

ԽՈՒՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԻՐԱԳԻ Ս Ե Ջ

ՖԱՅՍԱԼ ԹԱԳԱՒՈՐԸ ԱՐՏՈՐՈՒՄ ՊԱՂՏԱՆ ԿԸ ԿԱՆՁՈՒԻ
Իրագի աղբիւրէ մը ֆաղուած տեղեկութեան մը համաձայն, Իրագի բազաւոր հազարեան Պաղտան կանգնուած է ուր, կազմութեան յանդարտակի վաթսրաւանայուն, իր ներկայութիւնը տեղադրական դարձած է:

Կը կարծուի թէ այս խափառուող ուրուրին օւրժանիք պիտի լինէ Սիւրբական կառավարութեան ղեկ ի տարեկան ընտրութեան դէմ իրագի կառավարութեան ձեռք առած յափազանց խիստ պատկան միջոցներուն հետեւանով ծաւալ եւ մահողի հանգամանք ստացած խոսովութեան մէջ, Սթի լուրը հաստատուի: Շերիֆները պիտի իրաւարար Սերուպակ մայրաքաղաքներուն տուած յարակալան այցելութիւններ շարունակել, առաջին օրանուր իրագ վերադառնալու համար:

Նոյնպէս գոյց կը օրքի թէ՛ լուրը օւրակարծութիւններ ծագած են Պաղտանի ղեկավարներուն մտածանող ազատական մայրաքաղաքներուն միջեւ, Անց լիոյ հետ կնքուած դաւանագրին գործարարութեան եւ մեկնաբանութեան առիթով, Վերջին պահուն Պաղտանէ ստացուած հետազոտար մը կ'իմացնէ թէ Ֆայսալ քաղաւոր օրհանուր իրագ հասած է:

ՀՐԵՃԱՅԻՆ ՈՂԻՐ ՍԸ

Ճեպի Ամիլի Զօրքը զիջելու մէջ հրեալին ոճի որ գործուած է:

Հասան Մուսա անուն զիջող մը անուր անտու կ'երթայ եւ անցած մ'այ չի վերադառնա: Հեծեւալ օր իր կիցի փետրուարի կ'սկսի եւ լուր մ'առայ կառավարութեան ի վերջոյ օրը մը կը գտնուի զիջող մեծ ծախի մը ներքեւ, Տեսնուած է որ մարմինը զոյցնի բազմաթիւ հարուածներով ծակկուած է զանազան անգամներ կտրուած եւ աչիներ հանուած:

Կը կարծուի որ ընտանեկան բռնաբարութեան մը արդիւնով գործուած ոճի մը մը գտնուած է Հասանի, Կասկածի վրայ մը ձեռքակալուած են ֆանի մը զիջողները:

ՊԱՅՅՈՒՄԻ ՍԸ ԶԵՏԵՒԱՆՔԸ

Ազգային Սախալ անուն մէկը, Քճեք Սթիֆ զիջողի մօտեք պատկան ժամանակ, զատ ընդամօք զնոյն մը, մնացած թրակալ կառավարութեան օրհեմ: Չեւ. ին մէջ դարձուց զնոյն եւ սկսաւ խաղաւոր հետ: անմիջապէս պայքարակալ զնոյն եւ մարդուն մանր եղաւ վայրկեանակալ:

ԸՆՏՐԱԿԱՆ ԶԱՆԿԵՐՈՒ

ՊԱՏՐԱՍՏԻԹԻՒՆԸ
Պէյրոսի ֆաղապարտութիւնը պատճառ է մասնաւոր պատասխաններու պատասխան ցանկը ընտրութեան եւ ընտրութեան, որոնց մէջ պիտի մտնեն 1911 թուականի ձեռնարկներն ալ:

Վերջին մարտահամարի հիման վրայ կատարուելիք այս ցանկը, յառաջիկայ ընտրութեանց նախապատասխանութեան համար է:

ԼԲՈՒՄ ՆՈՐԱՍԻՆ ՍԸ

Մորիս-Պարս փոքրիկ մէջ աղբի անուր մը մէջ դրուած մէկ ամսու ճորտի մըն է զեմուած, լուր մը վիճակի մէջ:

ՀՕՄՍԻ ԶԻՆ. ՎՈՐՈՒՄԱՆԸ. ՀԱՅ ՄԸ ԿԸ ԶԱՂՈՂԻ

Հօ. ի զինուորական վարժարանին մտքի ճնշումներուն մասնակցողներէն մասնաւոր հոգեւոր (Գ. Երզնէ) յաջող ֆրեմոսիւն մը օրով ընտրուած է վարժարան:

Վարժարանի Տնօրէնը մասնաւոր նամակներ պիտի զրկէ՝ հրաւիրելու համար յաջողները: Վարժարանը պիտի բարձր Սեպտեմբեր 10ին:

ՖՈՒԹՈՒԼ ՄՐՈՒՄՆԵՐ

Վաղը, կիրակի 6 Օգոստոս, կէս օրէ յետոյ ժամը 4.30ին «Վասպուրական» մարզադահլի մէջ «Վասպուրական» եւ «Անդրանիկ» միջեւ տեղի պիտի ունենայ Արժարէ Բաժակի վերջին մրցումը: Երբ առաջ տեղի կ'ունենար չորս խումբերու միջեւ:

ՍԱՀՄԱՆԱԳԾԻ ՍՐԲԱԳՐՈՒՄ

Լրագրող-Արտիք սանմանագրի սրբագրութեան համար մասնաւոր յանձնարար մը ժողով գումարեք Մեծ Սերայի կէջ, Հիմը կարեւոր զիջող պիտի կցուին մրցանակներ:

ՍԻՒՐԻՍԻ ՆԵՐԱՄՈՒՄՆ ՈՒ ԱՐՏԱՍՈՒՄԸ

1933 թուականի վեց ամիսներու ընթացքին Սիւրբան Ֆրանսայէն 79 միլիոն 144.000 Ֆրանկի գումար է քրած եւ 11 միլիոն 245.000 Ֆրանկի այ պայքար է ծախուած անոր:

ԻՆՔՆԱՄԱՆՍՈՒՄ ԱՐԿԱՄ

Արթիսի Տրո Հանի Ժօր ժիւսէսի կից, հիլիանայապալ, որ կը բնակի Միմար էլ Հասն, զանգաւ յայտնուած ստեղծութեան, իր օտար ստեղծող զնոյն համար, որ էլիսա Քահալի ինքնապարտութեան մնացած է:

ՊԱՏՐԱՍՏԻԹԻՒՆ

Անցադրանի ձեռակերպութիւնները զբնուած են Աւստրոյի եւ Ֆրանսայի միջեւ:

ՍՍ.ՎՍ.ՄԱՆ ՊԵՐՈՒԹԻՒՆ

	1933	Ս. Գ.
Եղիպակ	432	
Անգլիկ	422	
Տօլար	93	
Թրակալ	59	
Պանթոն	140	
Իսպանական	675	
Յունական	100	70
Անգլի. սուլի	624	
Ֆրանս. »	494	
Սման. »	552.50	
Արժարէ մէկը	21	
Գրեթ Ֆոնս. Ա. Ֆի.	526	
» » Ք. »	327	
» » Գ. »	314	

ԱճԻՐԵԱՆ ԵՂՔԱՐԻ ԻՆ ՉՕՑ ԹԻՅՈՒՆՆԵՐ

Սեպտեմբեր 5-19

նորնպէս եւ մեր բոլոր աշակերտներին ու բանուորներին կաշնակուող էին: Միայն եւ էլ մնացել, որ փախուսած անկան էի: Քրեական գործերի ժամանակ պարսից դասաւորներին քննութիւնը հաջողութեամբ կամ այլ հետախուզութիւններով չէ կատարուում — այլ միայն ձեռով նրանք պատժու են նախ քան յանցանքի հաստատուելու: Կայանաւորի տները դնում են ֆայսալայի մէջ, այնքան ձեռնու են, կը բանտի մէջ այնքան սարսափելի տանջանքներ են տալիս, մինչեւ նա խոտովանուի, թէ ինքն է գործի այդ յանցանքը: Քան իր որ զեռն չէ խոտովանուել տանջանքները աւելի եւ աւելի սաստկացնում են: Այդ բոլոր վարձել էին վարպետաւ եւ թէ նրա գործակարանի վրայ բայց նրանցից մի որոշ խոտովանութիւն չէի զուր բերել: Վարպետաւ էր միայն, թէ բանտի վրայ դրած դրոշմը, իրաւ իր արհեստանոցի դրոշմն է, բայց թէ ինչպէս է չինուել այդ կամ ո՞վ է չինուել, — այդ մասին տեղեկութիւն չունի: Նոյնը սակ էին եւ արհեստանոցի աշակերտները եւ բանուորները: Մնում էի ես, որ փախուսական էի, եւ իմ փախուցումը կապակաւոր էր զարձակ ինձ: Այդ էր պատճառը, որ ինձ ամենայն խոտովանութեան օրոնում էին, մտածելով թէ ինձանով կը լուծուի միլիոն զաղտնիքը:

Այդ բոլորը լսելու ժամանակ, փոքր էր մնում, որ ես յայտնէի դառն իսկութիւնը: Բայց ես զարձակ զբարեկէն ինձ, որ ոչ ոքին չանեմ, մինչեւ զարեք Պետրոսին չտեսնեմ: Բայց զուր էր չար ուշ կը լինէր: Մնում էր մի օր, միւս օրուայ ստաւոք վարպետիս պիտի զուր բերէին զատապարտութեան հրապարակի վրայ: «Վնաս չունի, մտածելի եւ, ինձ այսօր չի կարողացել գտնել զարեք Պետրոսին, ես ինքս անձամբ կը ներկայանամ զլուսար զատուորին, բոլորը մի առ մի կը յայտնեմ, ինչ որ կատարուել է:»

Բոթլերու 3 օգոստոս.— Լուրջ կռիւ մը ծագեցաւ երկէ իրիկուն, կեղր-կայտարարի մէջ սպասող մի քանի հարկեր չիստեղծութեան միջև:

Գեորգ շաքարակարի ընկերութիւնը մը. 240 չինացիներ վարձած էր, որպէս զերկապատները՝ չին. եւ ճախուսական պատերազմը ներկայացող ֆիլիպ մը մէջ: Կ'ուզէր մասնաւոր կառուի մը Պէյրոսի փոխադրել զանոնք: Անոնց հայրենակիցներէն մի քանին, ի կատար ունենալով մը որ զերկապատները չինական պատերազմները պիտի նմանցնեն, վերաորուած զգոցին իրենց զգ. արժանապատութիւնը եւ ուղեցին տարւածող միւսները որ չի կատարեն այդպիսի գործը: Վիճարանութիւնը կ'ուզէ՛ ապա ճակատամարտի փոխուցում. թաղու, սեղան, չին. եւ ինչ որ կար, գործածուցան իրեն յաղապարտութեան: Սրկայի կ'արարութեան զաւակներէն 2ը ծախարակալ վերաորուած են:

Հիլիտի Անկերող Թեմամի Համայնավարութեան

Պէյրոսի 3 օգոստոս.—

